

6) Yargıtay Kararlarında Baz İstasyonları

Yargıtay, verdiği pek çok kararla baz istasyonlarının kaldırılması davalarında hangi ölçütlerin kullanılacağını belirtmiştir. Deyimi yerindeyse, Yargıtay'ın yaklaşımı artık "yerleşik içtihat" halini almış ve yerel mahkemelere yol gösterici olmuştur. Bu içtihatlardan bazıları aşağıda değerlendirilmiştir.

Yargıtay 4.HD'nin 2004-2954 E; 2004-10516 K ve 27.09.2004 tarihli kararında²³ özetle "güvenlik sertifikasının varlığı ve istasyonun bahsi geçen yönetmelik değerlerine uygun çalışıyor olması istasyonun sağlıklı olduğu anlamına gelmez" denmiş ve şu ifadelerle konu vurgulanmıştır:

"Davalıya "Telekomünikasyon Kurum Güvenlik Sertifikası" adı altında bir kullanma belgesi verilmiştir. Sertifikada, kullanımla ilgili limitler belirtilmiştir. Bilirkişiler tarafından yapılan inceleme sonunda, sertifikada belirtilen limitlerin yönetmelikte belirtilen limitlere uygun olduğu, hatta yönetmelikteki limitlerin de altında bulunduğu belirtilmiştir. Ne var ki yapılan bu belirlemelerle bir zararın olmayacağı kabul edilemez. Yönetmelik ve bu yönetmelikteki ölçülere göre verilen sertifika, soyut bir belirlemeyi içermektedir. Bu bağlamda, o anda o yerde ve belirtilen güçte kurulacak istasyonun değerlerini belirtmektedir. Nitelikli sertifikada bu nitelikleri içermekte olup, kurulan istasyonun çevresindeki binaların ve giderek konumunu belirtmemektedir. Bu da sertifikadaki ölçülerin tüm bilimsel verilere uygun olduğu ve zarar doğurmayaacağı anlamına gelmez."

Aynı kararın devamında yargıcın bir uyuşmazlığı çözerken sadece yönetmelik hükümlerine göre değil, hakkaniyete ve hukukun genel ilkelerine göre değerlendirmeye gitmesi gerektiği ve yönetmeliğe uygun kurulan tesisin, tesisi kuranı sorumluluktan kurtarmayacağı de şöyle vurgulanmıştır:

"Kaldı ki, hukuk kurallarındaki norm düzenlemesi itibarıyla yönetmelik ve yönetmeliğe uygun bir işlem yapılsa bile, buna karşın çevreye verilen zarardan, eylemde bulunanın sorumlu olmayacağı sonucu doğmaz. Ayrıca yargıç, uyuşmazlığın çözümünde yönetmeliğe değil yasaya, genel hukuk kurallarına ve bu bağlamda sorumluluk hukukunun ilkelerine göre karar vermek zorundadır. Bunun içindir ki, yerel mahkemenin yönetmeliğe ve yönetmeliğe göre verilen sertifikayı bağlayıcı olarak kabul etmemelidir."

Yine aynı kararda devamla tek başına ölçüm sonuçlarının düşük olmasının zararın doğmadığı anlamına gelmeyeceği, buna ek olarak baz istasyonunun konumunun ve çevresel özelliklerinin de değerlendirilmesi gerektiği şu ifadelerle belirtilmiştir: "Bilirkişiler de, dava konusu istasyondaki ölçümlerin yönetmelikteki limitlerin altında olduğunu; ancak kurulan istasyonun davacının binasının çok yakınına bulunduğunu, uzun sürede insan sağlığı için tehlike yarattığını ve yerleşim yerlerine uzakta kurulması gerektiğini belirtmişlerdir. Yapılan şu bilimsel açıklamalar itibarıyla, tek başına ölçüm sonuçlarının düşük olması, zarar doğurmayaacağı anlamına gelmez. Diğer koşulların bu bağlamda, tesisin kurulduğu yerin yerleşim yerlerine ve davacının evine olan yakınlığı ile davacının eşi ile birlikte sürekli evde oturup küçük yaşta toruna bakmakta olduğunun da göz önünde tutulması gerekir."

Bu olayda bilirkişiler, davacının da bulunduğu binada uzun süreli kaldığını ve böylece kısa sürede etkili olmasa da yıllar itibarıyla zarar doğurmasının her zaman olanaklı bulunduğunu belirtmişlerdir." Kararda, baz istasyonunun yerleşim yerlerinden uzağa kurulması gerektiğine ve bu masrafa da kuran şirketin katlanması gerektiğine şu ifadelerle değinilmiştir:

"Dava konusu olan tesisin cep telefonlarının kullanımı için zorunlu olduğu ve bu tesisin geniş bir kitleyi ilgilendirmesi itibarıyla de kamuya hizmet vermeyi amaçladığı da tartışmasızdır. Ne var ki bu hizmetin verilmesinde ve tesisin kullanılması sonucu hukuk kurallarının bir gereği olarak doğan zararlardan da tesis sahibi sorumludur. Hatta bu sorumluluk kusura dayanmayan, tehlike sorumluluğu olarak da kabul edilmek gerekir. Bu özelliği itibarıyla tesisi kullanan ve onu işletenin yüksek özen yükümlülüğü bulunmaktadır. Aksi halde, en küçük bir özensizliğin maddi değerlerle ölçülemeyecek kadar ağır sonuçlar doğurması kaçınılmazdır. Bunun için zarar görenin zararını değil, tesis ve işletme sahibinin tesisin işletilmesinden dolayı kişilere, bu bağlamda çevreye bir zarar vermediği ve herhangi bir olumsuz sonuç yaratmadığının kanıtlanması gerekir."

"Davalı, kamu yararına hizmet verdiklerini savunmuştur. Gerçekten yukarıda da açıklandığı üzere davalı tarafından bu ve benzeri tesislerin işletilmesi sonucu geniş bir halk kütlesinin yarar sağladığı bilinen bir olgudur. Ne var ki, bu yararın sağlanması karşısında kişilerin zarar görmesi hoş görülemez. Bu bakımdan gerek hizmetten elde edilen yarar ve bunun karşısında verilen zararın dengelenmesi gerekmektedir. Hiçbir hizmet, insan yaşamı kadar öncelik ve önem taşımaz. Diğer bir anlatımla, yararlı bir hizmetin karşılığı olarak insanın ölümü uygun bir sonuç olarak kabul edilemez. İnsan yaşamında tehlike yaratan bir hizmetin, kişi yaşamının önüne geçmesi ve ona üstünlük tanınması doğru bir yaklaşım olarak düşünülemez. Kaldı ki somut olayda, bu hizmetin aynı yerde verilmesinde zorunluluk da bulunmamaktadır. Muhtemelen fazla bir giderle de olsa, başka bir yerde aynı sonuçları sağlayacak bir istasyonun kurulması ve hizmet vermesi olanaklıdır. Bu nedenle davalının bu yöndeki savunma ve itirazları da yerinde değildir."

Yargıtay'a göre baz istasyonunun bizzat varlığı dahi istasyonu kaldırmak için yeterli bir gerekçe oluşturabilir:

"Bu belirlemeler itibarıyla dar anlamda ve para ile ölçülebilen bir zarar yok ise de, çevre binalarda ve bu bağlamda davacının oturmakta olduğu binada yaşayanlar için sağlık bakımından büyük endişeler taşıdığı, bu yerde oturanların psikolojik olarak yaşamını olumsuz biçimde etkilemekte ve bunun da psikolojik yapısında tedirginlik ve ümitsizlik yaratacağı, bu haliyle de yaşamdaki sağlık değerleri düşünüldüğünde o yerde oturma olumsuz hale geleceği göz önünde tutulduğunda, davacının, zarar gördüğü kabul edilmeli ve davanın kabulüne karar verilmelidir. Mahkemece bu yönler üzerinde durulmadan yazılı şekilde davanın reddine karar verilmiş olması BOZMAYI gerektirmiştir."

Aynı yöndeki bir karar Yargıtay 4. HD tarafından 29.11.2007 tarihinde 2007-1801 E; 2007-15148 K numarasıyla verilmiş²⁴ ve hemen hemen aynı ifadelerle bizzat istasyonun varlığının dahi davacının elem ve ızdırıp duyması için yeterli olduğu belirtilmiştir. Kararın özeti şöyledir:

"Bu belirlemeler itibarıyla, dar anlamda ve para ile ölçülebilen bir zarar yok ise de, çevre binalarda ve bu bağlamda davacının meskeninde bulunanların sağlık bakımından büyük endişeler taşıdığı, hatta, son zamanlarda ülke genelinde beliren ve medyada zaman zaman yer alan olumsuz vakaların da bölgede yaşayan insanların yaşamını psikolojik olarak olumsuz biçimde etkilediği, tedirginlik ve ümitsizliğe sevk ettiği açık olup davacının zarar gördüğünün kabulü gerekir."

Açıklanan nedenlerle davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın reddine karar verilmiş olması BOZMAYI gerektirmiştir."

Aynı yöndeki bir başka karar ise 29.1.2004'te 4. HD tarafından verilmiş²⁵ (2003-16434 E; 2004-971 K) ve şu benzeri ifadeler kullanılmıştır:

23. www.kazanci.com.tr (Erişim tarihi : 16.09.2009)

24. www.kazanci.com.tr (Erişim tarihi: 16.09.2009)

25. www.kazanci.com.tr (Erişim tarihi : 16.09.2009)